

JUDr. ROBERT PELIKÁN, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Nejvyšší soud ČR
Burešova 20
657 37 Brno

V Praze dne
Čj. MSP-625/2016-OJD-SPZ/2
Počet listů: 2
Přílohy: 4

Věc: obv. zemř. D.M. - stížnost pro porušení zákona

Přílohy: - ověřená kopie rozsudku bývalého Vojenského obvodového soudu v Českých Budějovicích ze dne 8.2.1960 sp.zn. 2 T 2/60
- předkládací zpráva VÚA Praha ze dne 12.7.2016
- kopie usnesení Okresního soudu Košice-okolí sp.zn. Dnot 150/2015 (doklad o datu úmrtí a posledním místě bydliště D.M.)
- kopie usnesení bývalého Vojenského obvodového soudu v Českých Budějovicích ze dne 11.5.1960 o účasti obviněného na amnestii

Podle § 266 odst. 1 trestního řádu podávám ve prospěch D.M.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému rozsudku bývalého Vojenského obvodového soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 2. 1960 sp. zn. 2 T 2/60.

Rozsudkem bývalého Vojenského obvodového soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 2. 1960 sp. zn. 2 T 2/60 byl obv. D.M. uznán vinným trestným činem vyhýbání se služební povinnosti podle § 270 odst. 1 písm. b) trestního zákona č. 86/1950 Sb. a byl mu uložen trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců s podmíněným odkladem jeho výkonu na zkušební dobu v trvání 5 let. Rozsudek nabyl právní moci dne 20. 2. 1960.

Předmětného trestného činu se obviněný podle výroku tohoto rozsudku dopustil tím, že po nástupu vojenského cvičení dne 18. 12. 1959 u vojenského útvaru v Českém Krumlově odmítl převzít zbraň a vykonávat výcvik s ní s odůvodněním, že jeho náboženské přesvědčení svědka Jehovova mu to nedovoluje, a na tomto svém stanovisku setrval až do 29. 12. 1959, kdy prohlásil, že výcvik se zbraní bude vykonávat, a skutečně jej konal.

Usnesením Vojenského obvodového soudu v Českých Budějovicích ze dne 11. 5. 1960 sp. zn. 2 T 2/1960 bylo rozhodnuto, že obviněný je účasten amnestie prezidenta republiky ze dne 9. 5.

1960, přičemž podle čl. III odst. 4 tohoto rozhodnutí mu byl výše uvedený trest prominut s účinkem, že se na něho hledí, jako by odsouzen nebyl.

Současně je třeba konstatovat, že žádná z oprávněných osob nepožádala o provedení přezkumného řízení podle zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů.

S postupem bývalého Vojenského obvodového soudu v Českých Budějovicích ovšem nelze po seznámení s trestní věcí souhlasit, a to z následujících důvodů.

Podle § 15 odst. 1 Ústavy Československé republiky z roku 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb., úč. do 10. 7. 1960) se svoboda svědomí zaručuje.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 87/1950 Sb. bylo účelem trestního řádu upravit řízení v oboru trestního soudnictví tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona potrestáni.

Podle § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb., trestního řádu, bylo úkolem soudu v trestním řízení zejména spravedlivě rozhodovat o trestných činech.

Podle § 270 odst. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb., trestního zákona, se trestného činu vyhýbání se služební povinnosti dopustil ten, kdo se úmyslně vyhýbal plnění služební povinnosti nebo služebního úkonu mimo jiné i tím, že se odvolával na náboženské nebo jiné přesvědčení.

Podle § 1 odst. 1 zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, je účelem tohoto zákona zrušit soudní rozhodnutí za činy, které v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody zaručené ústavou a vyjádřené v mezinárodních dokumentech a mezinárodních právních normách zákon označoval za trestné, umožnit rychlé přezkoumání případů osob takto protiprávně odsouzených v důsledku porušování zákonnosti na úseku trestního řízení, odstranit nepřiměřené tvrdosti v používání represe, zabezpečit neprávem odsouzeným osobám společenskou rehabilitaci a přiměřené hmotné odškodnění a umožnit ze zjištěných nezákonností vyvodit důsledky proti osobám, které platné zákony vědomě nebo hrubě porušovaly.

Podle § 1 odst. 2 téhož posledně uvedeného zákona činy, které směřovaly k uplatnění práv a svobod občanů zaručených ústavou a vyhlášených ve Všeobecné deklaraci lidských práv a v navazujících mezinárodních paktech o občanských a politických právech, byly československými trestními zákony prohlášeny za trestné v rozporu s mezinárodním právem a mezinárodnímu právu odporovalo také jejich trestní stíhání a trestání.

V dané věci bylo při přezkumném řízení vycházeno z účelu zákona č. 119/90 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů, jehož vydáním sledoval zákonodárce především odstranění největších křivd, které se v 50. letech 20. století staly v justičním rozhodování tak, jako tomu bylo právě v posuzovaném případě, kdy obv. D.M. byl v podstatě odsouzen pro své náboženské přesvědčení. Navíc v době rozhodování Vojenského obvodového soudu v Českých Budějovicích nebylo zohledněno, že jmenovaný uplatnil právo na svobodu svědomí zaručené tehdejší Ústavou 9. května 1948 (ústavní zákon č. 150/1948 Sb.). Právo na svobodu svědomí přitom nelze zaměňovat se svobodou víry ani se svobodou náboženskou, zejména když motiv

jednání pod imperativem svědomí je v případě odmítní vojenské služby nutno považovat za určující.

Vzhledem k výše uvedenému je zřejmé, že v dané věci došlo k porušení zákona v neprospěch obviněného D.M. a je proto namístě předmětný odsuzující rozsudek bývalého Vojenského obvodového soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 2. 1960 sp. zn. 2 T 2/60, jakož i další obsahově navazující rozhodnutí zrušit, napravit tak nezákonný stav a poskytnout tímto způsobem určité zadostiučinění p. D.M., který setrval na svém náboženském přesvědčení i v době totalitního režimu.

Navrhuji proto, aby Nejvyšší soud ČR:

- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že pravomocným rozsudkem bývalého Vojenského obvodového soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 2. 1960 sp. zn. 2 T 2/60 byl v neprospěch obviněného D.M. porušen zákon v ustanovení § 2 odst. 3 zákona č. 87/1950 Sb. ve vztahu k ustanovení § 270 odst. 1 písm. b) zákona č. 86/1950 Sb.,
- 2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu rozsudek bývalého Vojenského obvodového soudu v Českých Budějovicích ze dne 8. 2. 1960 sp. zn. 2 T 2/60 zrušil a dále zrušil i všechna rozhodnutí na tento rozsudek obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
- 3) a dále postupoval podle § 270 odst. 1 trestního řádu, případně podle § 271 odst. 1 trestního řádu.

JUDr. Robert Pelikán, Ph.D.
ministr spravedlnosti ČR

Nejvyšší soud rozhodl pod sp. zn.: [8 Tz 73/2016](#)